

III. BÖLGE İZMİR OPTİSYEN GÖZLÜKÇÜLER ODASI

SAYI : 2020 / 122

27/07/2020

KONU : Prof Dr. Kaan ÜNLÜ'nün sosyal medyada yayınlanan "GÖRME KUSURUNA LAZERLİ KONFOR" başlıklı reklâm tanıtım faaliyetleri hakkında.

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetim Genel Müdürlüğü
ANKARA

1-) Sivas Fenni Gözlükçüler Derneği Başkan yardımcısı Taylan KÜÇÜKER'in TC Sağlık Bakanlığı, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğüne, 2005 yılı Bütçe Uygulama Talimatında yer alan 617.260 kod nolu LASE/LASIK isimli işlemin gelişmekte olduğu. Sağlam göze uygulanan geri dönüşümü olmayan bir cerrahi yöntem olduğu, katarakt riskini artırdığı, kuru göz oluşmasına neden olduğu gibi risklerinin olduğundan bahisle bu işlem, bedelinin geri ödeme kuruluşları tarafından ödenmemesi gerektiği bildirilen ilgede kayıtlı dilekçesini inceleyerek verdiği cevap yazısında. **T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü** SAYI:B100THG010012/0314-1,lı, Bakan adına Genel müdür yardımcısı Sayın Hüseyin BÜYÜKKAYIKÇI imzalı cevap yazısında Konu ile ilgili gerekli inceleme yapılmış olup **"LASEK/LASIK" İSİMLİ İŞLEMLERİN KİŞİNİN KENDİ TAKDİRİ VE KOZMETİK AMACI İLE OLMAYA KARAR VERDİĞİ BİR AMELİYAT OLDUĞU VE EXIMER LASER AMELİYATININ GÖZLÜKTEN KURTULMA AMACIYLA SAĞLIK AÇISINDAN YAPILMA MECBURİYETİNİN BULUNMADIĞI HUSUSUNU BİLGİLERİNİZE RİCA EDERİM** ifadeleri yer almaktadır.

Gözlük ve lensten kurtulmak isteyenler

2-)Gözün kırılma kusurlarının lazer cerrahisi ile düzeltilmesi son yılların en tartışmalı konusudur. Lazerle yapılan bu işlem, ELEKTİF (kişinin isteğine bağlı) estetik kozmetik cerrahidir, sağlık açısından yapıma zorunluluğu da yoktur. Endikasyonları son derece sınırlıdır.

Hiçbir cerrahi işlem, hiçbir cerrah kusursuz değildir. Lazer teknolojileri "muhteşem", "devrim" tanımlamaları ile topluma sunuluyor.

Lasik Cerrahisi, oftalmoloji alanında hızla gelişen teknolojik bir alandır. Bugün mükemmel, muhteşem diye topluma takdim edilen teknolojiler yarın ömrünü tamamlayıp bir tıp felaketi olabilmektedir. Geçmiş kapsayan bir inceleme yapıldığında bu acıları çeken insanları tüm Dünya'da olduğu gibi Ülkemizde de görürüz. Günümüzde bu alanda kullanılan hiçbir teknoloji son ve mükemmel değildir. Gelişme süreci devam edecektir. Belki günümüzde kullanılan teknolojiler dört yıl sonra, ilkel bulunacak tıp felaketi olarak isimlendirilecektir.

" Sosyal medyada GÖRME KUSURUNA LAZERLİ KONFOR" başlığıyla bu davetlerin karşı konulamaz dayanılmaz bir çekiciliği ve cazibesi vardır. Reklâmlar gözlük kullanıcılarının

1

III. BÖLGE İZMİR OPTİSYEN GÖZLÜKÇÜLER ODASI

beklentileri yükseltmekte, asla gerçekleşmeyecek vaatlerle bilinçaltlarına, beyinlere kazınmaktadır. Bu aşamadan sonra gözlük kullanıcısına hangi lasik komplikasyonunu anlatırsanız anlatın dinlemez. Artık onun beklentisi kartal gibi, süper vizyon görmek ve gözlükten kurtulmaktır.

Bu yaklaşım tarzı bilimsel olmadığı gibi, toplumun ve fertlerin göz ve görme sağlığı açısından da etik değildir. İnsanların bilgisizliği istismar edilmekte cerrahiye yönlendirilmektedir.

Başarı oranı reklam propagandalarda söylendiği gibi %100 değildir. Uzun dönemde göz üzerinde ne gibi etkiler yaratacağı hakkında elde edilmiş bir bilgi veri tabanı yoktur. **En büyük risk de budur.**

Lasik ameliyatlarının %5 oranında görülen geri dönüşümü olmayan riskleri vardır. 36 ay kadar sonra bile görülebilen “ektazi” denilen kornea erimesi riski, kornea nakline kadar götürür ve bunun tedavi masrafları daha yüksektir. En tehlikeli ve feci lasik komplikasyonlarından olan Ektazi (kornea erimesi) olmuş insanlar, bütün Dünya’da olduğu gibi maalesef ülkemizde de bulunmaktadır. Bazı komplikasyonlar aylar, yıllar sonra ortaya çıkabilmektedir.

Lazer (Lasik) sağlam, saydam, şeffaf göze uygulanan ve geri dönüşümü olmayan estetik bir cerrahi yöntemdir. Göz statik (Durağan) yapıda bir organ değil, yaşayan ve yaşlanan bir organdır. Bu nedenle ömür boyu refraksiyon kusurlarını düzeltme iddiası bilim dışıdır. Bunu hiç kimse garanti edemez. İnsanın görme kusuru zamanla değişir, cerrahi işlem, refraksiyon kusurunu hayat boyu düzeltmez. Her şey düzgün gitse dahi 40 yaşından sonra presbiyopi dediğimiz, yakın görme kusuru meydana gelecektir. Günümüzde kullanılan lazer teknolojileri ile presbiyopi için cerrahi bir çözüm yöntemi mevcut değildir. **Özetle reklamda iddia edildiği gibi gözlükten kurtulmak söz konusu değildir. Numaranın geri dönmesi sebebi tam olarak bilinmemektedir.** Yetersiz düzeltmenin aksine numaranın geri dönmesi daha geç, genellikle bir ay sonra gelişmektedir. Yüksek miyoplarda sık karşılaşılan bir problemdir. Fazla düzeltme, düzenli yada düzensiz astigmatizma, enfeksiyon, gece görme güçlükleri, gözü kamaştırıcı biçimde parlamaya, ışık halkası, sisli, pulu görüntü algılaması, gözde yabancı cisim varmış hissi, ağrı, kuru göz oluşması, yıldız patlaması, ışık saçılması, hayalet görüntü, Loş ışıkta objelere bakıldığında çift görme, gece trafikte araç sürerken güçlükler, Hale ışık halkası oluşmuş bir görüntü algılaması, bu oran %22–30 olguda bildirilmektedir-FDA. Yüksek refraksiyon kusuru olanlarda küçük optik zon kullanılmasına bağlı olarak daha sık görülmektedir. Eğer lasik işlemi geniş pupillaya sahip miyoplara uygulanmışsa bu komplikasyon kaçınılmazdır. Kimsenin gece görüşü bu teknolojiler tarafından mükemmelleştirilememektedir. Gece görüşündeki azalmanın asla geri dönüşümü de yoktur.

Günümüzde hangi teknoloji kullanılırsa kullanılsın; hiçbir refraktif cerrahi işlem, gözlüğü hayat boyu tamamen elimine edememektedir. İnsanın kartal gibi görebileceği GÖZLÜKTEN ÖMÜR BOYU KURTULACAĞI iddiası bilim dışıdır. Lasik işleminin tekrarlanması miyopinin ilerlemesine engel değildir. Epitel yürümesi, kornea erimesi maalesef en önemli komplikasyon olma özelliğini sürdürmektedir.

Görme kusurlarının düzeltilmesinde, Gözlük en uygun, ucuz, hiçbir yan etkisi olmayan tek optik sağlık gerecidir. Yapılan reklam ve tanıtım bir mesleği, meslek grubunu da rencide etmektedir.

III. BÖLGE İZMİR OPTİSYEN GÖZLÜKÇÜLER ODASI

3-)Son zamanlarda ulusal ve yerel yayın yapan, yazılı medyada, internet sitelerinde ve diğer birçok mecrada LAZER CERRAHİSİ sağlık beyanı ile tanıtım ve satışının yapıldığı görülmektedir.

Tüketiciyi yanıltıcı şekilde sağlık beyanıyla tanıtımı ve satışı yapılan sağlık açısından yapılması zorunlu olmayan elektif cerrahinin vatandaşlarımız tarafından cerrahiye yönlendirildiği, talep yaratıldığı ve bu nedenle vatandaşlarımızın sonu körlükle sonuçlanabilen ciddi sağlık sorunlarına maruz kaldığı görülmektedir. Halkı yanıltıcı beyanlarla yapılan tanıtım yönlendirme ve satışların kamu sağlığını tehdit eden yönü sebebiyle Kurumumuzca her türlü platformda yoğun gayret sarf edilmelidir. Sağlık beyanı; insan sağlığına doğrudan veya dolaylı olarak faydalı olduğunu yahut hastalıklara veya belirtilere karşı etkili olduğunu, koruduğunu, tedavi ettiğini belirten, ileri süren veya ima eden tüm ifadeler olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu reklamda kişinin isteğine bağlı elektif ve estetik cerrahi, sağlık açısından yapılması zorunlu gibi takdim edilmekte sunulmakta tanıtılmakta ve talep yaratılmaktadır. Mevzuata aykırı sağlık beyanında bulunarak yapılan tanıtım/satışlarına yönelik uygulanan yaptırımların arttırılması amacı ile Bakanlığınız tarafından hazırlanan 02/01/2014 tarihli ve 6514 sayılı "Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" a bu konuyla ilgili madde hükmü eklenmiştir.

İlgili Kanun'da "Tanıtım veya satışların internet üzerinden yapılması hâlinde, Bakanlık tarafından derhâl erişimin engellenmesine karar verilir ve bu karar uygulanmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirilir. Yetkili merciden izin almaksızın veya verilen izne aykırı olarak sağlık beyanı ile ürün tanıtım ve satışını yapanlar hakkında Yirmi Bin Türk Lirasından Üç Yüz Bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Fiillerin tekrarı hâlinde verilecek idari para cezası, daha önce verilen cezanın iki katı olarak uygulanır." hükmü ile "Müstahzar (ilaç) olmamakla beraber hastalıkları teşhis ve **tedavi ettiği beyanı ile** herhangi bir ürünün satışını, pazarlamasını veya reklamını yapanlar bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ayrıca bunların tanıtım veya satışlarının internet veya başkaca herhangi bir elektronik ortam üzerinden yapılması hâlinde 18 inci maddenin üçüncü fıkrası uygulanır." Hükmü yer almaktadır.

Bu doğrultuda mevzuata aykırı şekilde sağlık beyanında bulunarak ürün tanıtım/satışlarının tespiti halinde; kurumumuz tarafından yukarıda zikredilen mevzuat hükümleri kapsamında belirtilen yaptırımların uygulanacağı, ayrıca izinsiz veya gerçeğe aykırı sağlık beyanı ile yapılan satışların denetlenmesi, gerektiğinde durdurma, toplama, toplatma ve imha iş ve işlemlerinin yapılması veya yaptırılması, izin ve sağlık beyanları yönünden bunların reklam ve tanıtımlarının denetlenmesi ve aykırı olanların durdurulması yönündeki işlemlerin yürütüleceği kamuoyuna duyurulmuştur.

III. BÖLGE İZMİR OPTİSYEN GÖZLÜKÇÜLER ODASI

4-) 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanununun 24 üncü Maddesinde " Mesleklerini uygulayan hekimler hastalarını kabul ettikleri yer ile muayene saatlerini ve uzmanlıklarını bildiren ilanlar verebilirler. Diğer biçimde ilan, reklam ve benzerlerini yapmaları yasaktır. İcrayı sanat eden tabipler hasta kabul ettikleri mahal ile muayene saatlerini ihtisaslarını bildiren ilanlar tertibine mezun olup diğer suretlerle ilan, reklam vesaire yapmaları memnurdur." denilmektedir.

Tıbbi Deontoloji Nizamnamesinin 8 inci maddesi " Tabiplik ve dış, tabipliğ mesleklerine ve tedavi müesseselerine, ticari bir veçhe verilemez. Tabip ve dış, tabibi yapacağı yayınlarda tababet mesleğinin şerefini ustun tutmaya mecbur olup, her ne suretle olursa olsun, yazılarında kendi reklamını yapamaz. Tabip ve dış, tabibi, gazetelerde ve diğer nesir vasıtalarında, reklam mahiyetinde teşekkür ilanları yazdıramaz." 9 uncu maddesi " Tabip ve dış, tabibi, gazete ve sair nesir vasıtaları ile yapacağı ilanlarda ve reçete kağıtlarında, ancak ad ve soyadı ile adresini, Tababet ihtisas Nizamnamesine göre kabul edilmiş, olan ihtisas şubesini, akademik unvanını ve muayene gün ve saatlerini yazabilir. Muayenehane kapılarına veya binaların dışına asılacak tabelaların ebadı ve adedi, mahalli tabip odaları tarafından tespit edilebilir. Tabipler ve dış, tabipleri, tabip odalarının bu husustaki kararlarına riayet etmekle mükelleftirler. Tabelalarda en çok iki renk kullanılabilir. Işık verici vasıtalarla tabelaları süslemek yasaktır." ve 39 uncu maddesi " Tabip ve dış, tabibi, meslektaşlarının hastalarını elde etmeye matuf hareket ve teşebbüslerde bulunamaz." denilmektedir.

Özel Hastaneler Yönetmeliğinin 60 inci maddesi " (Başlığı ile birlikte değişik:RG-28/05/2004-25475) Özel hastaneler; tıbbî deontoloji ve meslekî etik kurallarına aykırı şekilde, insanları yanıltan, yanlış yönlendiren ve talep yaratmaya yönelik, ruhsatında yazılı kabul ve tedavi ettiği uzmanlık dallarından başka hastaları kabul ve tedavi ettiği intibasını uyandıran, diğer hastaneler aleyhine haksız rekabet yaratan davranışlarda bulunamazlar ve bu mahiyette tanıtım yapamazlar. (Mülga cümle:RG-1/7/2014-29047) (...) Özel hastaneler tarafından; sağlığı koruyucu ve geliştirici nitelikteki bilgilendirme ve tanıtımlar yapılabilir. Bilgilendirme ve tanıtım faaliyetleri kapsamında, yanıltıcı, abartılı, doğruluğu bilimsel olarak kanıtlanmamış bilgilere ve talep yaratmaya yönelik açıklamalara yer verilemez. Özel hastaneler; hizmet alanları ve sunacağı hizmetler ile açılış bilgileri ve benzeri konularda toplumu bilgilendirmek amacıyla tanıtım yapabilir ve ilan verebilir. Özel hastaneler tarafından oluşturulan internet sitelerinde; yer alan her türlü sağlık bilgisi, alanı ile ilgili bilgi ve tecrübeye sahip sağlık meslek mensupları tarafından verilmek zorundadır. Bu siteler aracılığıyla hiçbir şekilde tedavi edici sağlık hizmetine yönelik bilgiler verilemez. İnternet sayfalarında verilen bilginin, son güncelleme tarihi açıkça belirtilir. Yukarıda belirtilen esaslara uymayan özel hastane sahipleri ve mesul müdürleri hakkında ilgili mevzuat hükümlerindeki müeyyideler uygulanır." şeklindedir.

Ticari Reklam ve İlanlara İlişkin İlkeler ve Uygulama Esaslarına Dair Yönetmeliğin 5 inci maddesinde "Ticari reklam ve ilânlarda, aşağıda belirtilen temel ilkeler esas alınır.

- a) Reklamlar yasalara, genel ahlaka uygun, doğru ve dürüst olmalıdır. b) Her reklam ekonomik ve sosyal sorumluluk bilinci içinde iş hayatında ve kamuoyunda kabul gören dürüst rekabet ilkelerine

III. BÖLGE İZMİR OPTİSYEN GÖZLÜKÇÜLER ODASI

c) uygun olmalıdır. d) Reklamlar, güvenlik kurallarının gözetilmediği ve insan güvenliği açısından tehlike oluşturabilecek uygulama ve durumlarla ilgili hiçbir sunum ya da tanımlama içeremez.

e) Biçimi ve yayımlandığı mecra ne olursa olsun, bir reklamın "reklam" olduğu açıkça anlaşılmalıdır. Bir reklam haber ve yorum öğeleri içeren bir mecrada yayımlandığında, "reklam" olduğu kolaylıkla algılanacak biçimde belirtilir. Örtülü reklam yapılamaz. f) Reklamlar, ortalama reklam izleyicisinin algılama düzeyi ile reklamın tüketici üzerindeki olası etkisi göz önünde bulundurularak hazırlanır. Reklamdaki ana vadin istisnası niteliğindeki ifade ve/veya görüntülerin; 1) Yazılı mecralarda, okunabilir büyüklükte yazılarak, 2) Görsel mecralarda, yalnızca sözle ve/veya okunabilirliğini sağlamak şartıyla yazılı olarak, 3) Sözlü mecralarda, anlaşılabilir biçimde okunarak belirtilmesi zorunludur.....", 7 inci maddesi "Reklamların aşağıda belirtilen hususlara göre doğru ve dürüst olması esastır. a) Reklamlar, tüketicinin güvenini kötüye kullanacak ya da onun tecrübe ve bilgi eksikliklerini istismar edecek biçimde olamaz. b) Çok kısa sürelerle imaj veren elektronik aygıt ya da başka bir araç kullanılarak ya da yapılarını, izleyenlerin fark edemeyecekleri ya da bilemeyecekleri bir biçime sokarak bilinçaltıyla algılanmasını sağlayan reklamlar yapılamaz. c) Reklamlar, özellikle aşağıda belirtilen konularda, eksik bilgi vererek, anlam karışıklığına yol açarak veya abartılı iddialar ileri sürerek yanlış izlenimler yaratmak suretiyle tüketiciyi doğrudan ya da dolaylı olarak yanıltabilecek ifadeler ya da görüntüler içeremez....." 13 üncü maddesi "Doğrulanabilir olgularla ilgili tanımlamalar, iddialar ya da örnekli anlatımlar kanıtlanmak zorundadır. Reklam verenler, bu Yönetmelikte belirlenen ilkelere uygulanışını denetlemekle yetkili ve görevli olanlara böyle bir kanıtı hemen göstermekle yükümlüdür.", 17 inci maddesi "Reklamlar, kamu sağlığını bozucu nitelikte olamaz.", 20 inci maddesi "İlgili mevzuatı uyarınca piyasaya sunulması yahut reklamı yasaklanan mal veya hizmetler ile bunlarla aynı isimde olan ve/veya bunları çağrıştıran mal veya hizmetlerin reklamı yapılamaz." ve 21 inci maddesi "Reklam verenler, reklamcılar ve mecra kuruluşları veya aracılı Kanununun 16 ncı maddesi ile bu Yönetmelikte belirtilen ilkelere uymakla yükümlüdür. Reklamcılar ya da reklam ajansları, Kanununun 16 ncı maddesine ve bu Yönetmelikte belirtilen ilkelere uygun reklam hazırlayarak reklam verenin yükümlülüklerini yerine getirmesine sağlayacak biçimde çalışmak ve bu konuda onu uyarmak zorundadır. Reklam veren, mal veya hizmetleri konusunda reklamcıya doğru ve gerçeklere uygun bilgi ve belge vermek zorundadır. Reklam verenin, Kanununun 16 ncı maddesine ve bu Yönetmelikte belirlenen ilkelere uygun olmayan reklamını daha sonra düzeltmesi ve telafi etmesi kendisinden beklenen bir davranış olmakla birlikte, bu Yönetmelikte belirlenen ilkelere aykırı hareket edilmesine mazeret oluşturamaz. Reklamı yayımlayan, nakleden veya dağıtan veya sunan mecra kuruluşları veya aracılı reklamın kabulünde ve kamuoyuna sunulmasında gereken dikkat ve özeni göstermek zorundadır." denilmektedir.

6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 61 inci maddesi " (1) Ticari reklam, ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı olarak; bir mal veya hizmetin satışını ya da kiralınmasını sağlamak, hedef kitleyi oluşturanları bilgilendirmek veya ikna etmek amacıyla

III. BÖLGE İZMİR OPTİSYEN GÖZLÜKÇÜLER ODASI

reklam verenler tarafından herhangi bir mecrada yazılı, görsel, işitsel ve benzeri yollarla gerçekleştirilen pazarlama iletişimi niteliğindeki duyurulardır. (2) Ticari reklamların Reklam Kurulunca belirlenen ilkelere, genel ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına uygun, doğru ve dürüst olmaları esastır. (3) Tüketicuyu aldatıcı veya onun tecrübe ve bilgi noksanlıklarını istismar edici, can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürücü, şiddet hareketlerini ve suç işlemeyi özendirici, kamu sağlığını bozucu, hastaları, yaşlıları, çocukları ve engellileri istismar edici ticari reklam yapılamaz. (4) Reklam olduğu açıkça belirtilmeksizin yazı, haber, yayın ve programlarda, mal veya hizmetlere ilişkin isim, marka, logo veya diğer ayırt edici şekil veya ifadelerle ticari unvan veya işletme adlarının reklam yapmak amacıyla yer alması ve tanıtıcı mahiyette sunulması örtülü reklam olarak kabul edilir. Her türlü iletişim aracında sesli, yazılı ve görsel olarak örtülü reklam yapılması yasaktır....." denilmektedir.

Yine aynı Kanun'un Haksız ticari uygulamalar başlığı altında 62 inci maddesi de " (1) Bir ticari uygulamanın; mesleki özenin gereklerine uymaması ve ulaştığı ortalama tüketicinin ya da yöneldiği grubun ortalama üyesinin mal veya hizmete ilişkin ekonomik davranış biçimini önemli ölçüde bozması veya önemli ölçüde bozma ihtimalinin olması durumunda haksız olduğu kabul edilir. Özellikle aldatıcı veya saldırgan nitelikte olan uygulamalar ile yönetmelik ekinde yer alan uygulamalar haksız ticari uygulama olarak kabul edilir.

Tüketicie yönelik haksız ticari uygulamalar yasaktır. (2) Ticari uygulamanın haksız olduğunun iddia edilmesi hâlinde, ticari uygulamada bulunan, bu uygulamasının haksız ticari uygulama olmadığını ispatla yükümlüdür. (3) Haksız ticari uygulamanın reklam yoluyla gerçekleştirildiği hâllerde bu Kanununun 61 inci maddesi hükümleri uygulanır...." şeklindedir.

SONUÇ VE TALEP: Yukarıda kısaca açıklamaya çalıştığımız nedenlerden dolayı, makamınız tarafından gerekli incelemelerin ivedi şekilde yapılarak,

1-) ilgili mevzuata hükümlerine uygun olarak cezai yaptırım uygulanmasını, Söz konusu reklâm yayınlarının durdurulması için gereken işlemlerin başlatılmasını,

2-) Bilgi Edinme Hakkı Kanunu gereği 15 gün içerisinde başvurumuz neticesi hakkında III. Bölge İzmir Optisyen Gözlükçüler Odasına bilgi verilmesini, Arz ve talep ederiz. Saygılarımızla.

III. BÖLGE İZMİR OPTİSYEN GÖZLÜKÇÜLER ODASI

GENEL SEKRETER

TUĞYAN DEMİRKIRAN